

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut sociologických studií

**Užívání nelegálních drog z pohledu
aktérů české drogové politiky**

**Perspectives on Illicit Drug Use in the Czech
Republic**

Abstrakt / Abstract

Studijní program: Sociologie

Studijní obor: Veřejná a sociální politika

Autor: Mgr. Martin Nekola

Školitel: Prof. PhDr. Martin Potůček, CSc., MSc.

Abstrakt

Disertační práce prezentuje výsledky empirického šetření provedeného v roce 2009, jehož cílem byla identifikace stanovisek a perspektiv aktérů české drogové politiky týkajících se užívání nelegálních drog a souvisejících problémů. Práce vychází z teorie koalic aktérů, která je aplikována na drogovou politiku v České republice. Ta je spolu se stručnou analýzou rozsahu a závažnosti problému zasazena do kontextu vývoje drogových politik ve světě a EU a jsou popsány její prvky a aktéři. Empirické šetření aktérů bylo provedeno pomocí metody Q, která ve vzorku 24 účastníků identifikovala celkem tři nezávislé faktory reprezentující tři odlišné perspektivy. Mezi účastníky dominuje perspektiva kladoucí důraz na pragmatismus a odbornost, která se od zbylých dvou odlišuje ve vnímání míry závažnosti problému a skeptičtějším pohledem na nelegální status drog a související vymáhání práva. Aktéři sdílející tuto perspektivu definují užívání drog jako problém spíše individuální bez vážnějších společenských dopadů, který se týká pouze určitých látek a způsobů jejich užívání. Tomu odpovídá i preferovaná orientace drogové politiky, která by se měla zaměřit především na tzv. problémové užívání drog. Pro pragmaticko-odborný pohled představují zásadní prvky drogové politiky prevence, orientace na problémové uživatele drog, harm reduction a substituce jako efektivní způsob léčby závislých uživatelů drog a zároveň opatření vedoucí ke snížení drogové kriminality. Zbylé dvě perspektivy jsou spolu do jisté míry komplementární s tím, že jedna preferuje spíše represii, zatímco druhá klade větší důraz na prevenci. Nicméně obě se shodnou v celé řadě obecných i konkrétních aspektů politiky, jako je závažnost problému, aktivní role vlády při jeho řešení, odmítnutí jakékoliv formy legalizace nebo normalizace nelegálních drog. Na základě těchto zjištění byla formulována doporučení pro českou drogovou politiku a pro další výzkum jejích aktérů.

Abstract

The dissertation presents the results of an empirical survey conducted in 2009 in order to identify Czech drug policy actors' perspectives on illicit drug use and related problems. As theoretical starting point Sabatier's Advocacy Coalition Framework was adopted and drug policy in the Czech Republic was described together with the definition of illicit drug use as a public policy problem. Q methodology was then used to uncover three independent factors representing three different perspectives (advocacy coalitions) in a sample of 24 participants. A perspective that emphasizes pragmatism predominated in the sample of participants. It

differs from the other two perspectives in lower perceived importance of the drug problem and a more sceptical view of drugs' illicit status and related drug enforcement. The other two perspectives are to some extent complementary in that one rather prefers repression and the other puts more emphasis on prevention. Nevertheless, both agree on many general as well as specific aspects of drug policy such as perceived importance of the problem, active role of the government in addressing it, and rejection of any form of illicit drug legalization or normalization. Last of all, policy recommendations are derived from the analysis, limits of used approach discussed and further research direction suggested.